

Вільям С. Берроуз

ГОЛИЙ ЛАНЧ

Роман

Переклад з англійської
Гєника Бєлякова

Видавництво «Комубук»
Київ – 2016

Я ВІДЧУВАЮ, ЩО СТАЄ ГАРЯЧЕ, відчуваю, як вони рухаються, розставляють своїх сраних донощиків, мугикаючи над моєю ложечкою та піпеткою, які я скинув на станції «Вашингтон-сквер», перестрибую через турнікет – і вниз – двома поверхами залізних сходів, встигаю на потяг, що прямує до Верхнього Мангеттена гілкою «А»... Молодий, стрижений під машинку фрукт з Ліги Плюща³, схожий на рекламника, притримує для мене двері. Вочевидь, я здаюся йому цікавим типом. Він із тих, знаєте, що постійно розводять теревені з барменами й таксистами, обговорюючи праві хуки та «Доджерз», із тих, котрі звертаються на ім'я до касира у «Недікс». Справжній вилупок. І саме в цю мить наркослідчий у білому дощовику (лиш уявіть собі, впасти комусь на хвіст у білому дощовику – певно, намагався проканати за підара) дістався платформи. Я вже чую, як він сказав би, тримаючи моє причандалля у лівій руці, правицю ж – на своєму стволі: «Думаю, ти дещо загубив, друже».

³ Ліга Плюща – асоціація восьми приватних американських університетів, що розташовані в семи штатах на північному заході США. Назва походить від плюща, який росте на старих стінах їхніх будівель. Вважається, що члени ліги вирізняються високоякісною освітою.

Але потяг рушив.

– На все добре, лягавий! – кричу я, відповідаючи хибним уявленням фрукта. Я зазираю йому у вічі, заважаю білі зуби, флоридську засмагу, двохсотдоларовий віскозний костюм, застібнутий на всі гудзики, сорочку від «Брукс Бразерз» і реквізит у вигляді *The News* у руці. «Єдине, що я читаю, це – комікси про Малого Абнера⁴».

Цивіл прагне в'їхати в тему... Розводиться про «план» – він його час від часу покурює, завжди має трохи з собою, щоб було що запропонувати легким на підйом голлівудським жителям.

– Дякую, малий, – кажу я. – Бачу, ти – один із наших.

Його обличчя спалахує, наче автомат для гри у пінбол, стає тупим і рожевуватим.

– Він мене злив, – похмуро мовив я. (Примітка: Зливати – на жаргоні англійських злодіїв означає здавати поліції).

Я підступив ближче й узяв його своїми брудними наркоманськими пальцями за віскозний рукав.

– І нам, кривим братам по брудній голці, можу тебе запевнити, він завинив «прощальну дозу». (Примітка: Це – ампула отруєної наркоти, що продається залежному з метою його ліквідації. Часто її дають інформаторам. Зазвичай «прощальною дозою» є стрихнін, адже він на смак і на вигляд схожий на наркоту).

– Малий, а ти коли-небудь бачив, як колють «прощальну»? Я зацінив, як її загнали у Філлі Каліці. Ми

⁴Малий Абнер – сатирична серія коміксів про вигадане сімейство сільських жителів.

встановили у його кімнаті одностороннє дзеркало з блядуючника, і брали чирік із охочих подивитися. Він навіть голку з руки не вийняв. Вони й не виймають, якщо в дозі достатньо отрути. Так їх і знаходять – зі сповненою згустками крові піпеткою, яка стирчить із посинілої руки. А його погляд, коли він вмазався, – малий, це було кльово....

– Ще пригадую, коли я вештався із Лінчувальником – серед наших він у гоп-стопі найкращий. Це було в Чи... Ми трусили підарів у Лінкольн-парк. І от однієї ночі Лінчувальник з'являється на роботу в ковбойських чоботях, чорному жилеті з понтовою бляхою і лассо з петлею через плече.

– А я йому: «Що з тобою? Ти вже вгашений?»

– А він ледь глянув на мене й каже: «Бери щось у руку, незнайомцю», – і дістає старий іржавий шестизрядник, я зриваюся парком, а кулі свищують довкола. І доки його не замели фараони, він ще встиг трьох підарів повісити. Хочу сказати, Лінчувальник своє поганяло не за так отримав....

– Коли-небудь помічав, скільки висловів переходить від гомиків до вурок? От наприклад слово «піднятися» – коли даєш комусь зрозуміти, що ти вже йому рівня?

– «Вставте їй!»

– «Вставте Опіоманчику, котрий парить лохам па-лево!»

– «Лахудра надто швидко його клеїть».

– Чоботар (він отримав таке поганяло, бо трусив фе-тишистів у крамницях взуття) каже: «Впарте лоху хоч би й змазку, і він повернеться за нею ще». А в Чоботаря аж подих перехоплює, щойно він забачить лоха. Його

обличчя набрякає, а губи багряніють, наче в ескімоса у спеку. І тоді він повільно-повільно наближається до жертви, обмацуючи її пальцями гнилої ектоплазми.

– З вигляду Селюк нагадує невинного хлопчика, це просвічує крізь нього, мов синій неон. Він просто тобі зійшов з обкладинки *Saturday Evening Post* разом із купою таких само бовдурів і законсервував себе у наркоти. Його лохи ніколи не бунтують, а Катали взагалі йому голки носять. Але якось один з його клієнтів, такий собі Блакитний Пастушок, починає від нього тікати, і те, що з того вийшло, змусило би зблювати працівника швидкої. Селюк доходить до краю, бігаючи порожніми кафе самообслуговування та станціями підземки, верещить: «Повернися, малий!! Повернись!!» – і слідом за своїм хлопчиком шугає простісінько собі в Іст-Ривер, на саме дно, крізь гандони та помаранчеві шкірки, мозаїку газет, які дрейфують поверхнею річки, вниз, у тихий чорний мул із гангстерами в бетоні та їхніми пістолетами, розплющеними, щоб уникнути зондування пальцями хтивих експертів з балістики.

І фрукт починає думати: «Оце так тип!! Чекайте-но я розповім про нього хлопцям із «Кларкз». Він – колекціонер персонажів, Чайку Джо Ґулда⁵ слухав би завмерши на місці. Тож я видаю йому таке за червінець і домовляюся згодом перетнутися, щоб продати цьому

⁵ Джо Ґулд – Джозеф Фердінанд Ґулд (1889-1957), ексцентричний представник американської богеми, відомий також як Професор Чайка. Здебільшого він жив на вулицях Нью-Йорка і вдавав, що написав найдовшу книгу в історії літератури під назвою «Усна історія сучасного світу», у що багато хто вірив. Він любляв перед публікою імітувати поведінку чайки.

фруктові «плану», як він його називає, думаючи собі: «А зажену-но я шмаркачу котячої м'яти». (Примітка: Котяча м'ята, коли горить, пахне, як марихуана. Часто впарюється необережним або недосвідченим).

– Що ж, – кажу я, стукаючи себе пальцем по зап'ястку, – обов'язок кличе. Як казав один суддя іншому: «Будь справедливим, а як не можеш судити справедливо, суди безпідставно».

Я завалююся у кафе самообслуговування, там сидить Білл Гейнз, закутаний у чиясь пальто, він нагадує банкіра-паралітика 1910-х років, і Старий Барт – обшарпаний і непримітний, своїми брудними лискучими пальцями він змочує в питві фунтовий кекс.

У мене було кілька клієнтів у Верхньому Мангеттені, про яких піклувався Білл, а Старий Барт знав кількох динозаврів ще з часів куріння геричу, примарних вахтерів, сірих, як попіл, фантомних прибиральників, які своїми повільними старечими руками миють брудні коридори, кашляючи й спльовуючи в ранковій ломці, відставних перекупників-астматиків у показних готелях, Пантопонову Роуз – стару мадам з Пеорії, стоїчних китайських офіціантів, котрі ніколи не виказують, що їх ламає. Барт вишукував їх за допомогою своєї старої наркоманської ходи, наполегливої, обережної й неспішної. Саме він жбурляв у їхні безкровні руки кілька годин тепла.

Одного разу заради розваги я пройшовся разом із ним. Знаєте, як старі люди втрачають будь-який сором стосовно їжі, так, що тобі аж блювати кортить, коли спостерігаєш за ними? Старі нарколиги такі ж, коли це стосується наркоти. Вони мимрять і вищать, лише

забачивши її. Слина звисає їм з підборіддя, а шлунок бурчить, і всі їхні кишки труться одна об одну в перистальтиці, доки вони готують, доки відтягують найпридатнішу шкіру, – у будь-яку мить очікуєш, що з них вистрибне величезна крапля протоплазми й поглине наркоти. Справді верне таке бачити.

«Що ж, мої хлопчики коли-небудь стануть такими ж, – філософськи думаю я. – Чи життя не дивна річ?»

Тож назад у центр, через станцію «Шерідан-сквер», на той випадок, якщо слідчий зачаївся в якійсь комірчині.

Кажу, довго це тривати не може. Я знав, що вони там співають і танцюють індіанські танки, творять свою чорну фараонську магію, кидаючись моїми ляльковими копіями у готелі «Лівенворс». «Жодного сенсу колоти їх голками, Майку».

Я чув, що Чапіна вони дістали саме за допомогою ляльки. Старий євнух-слідчий днями й ночами просто сидів собі у підвалі дільниці й вішав його ляльку, рік у рік. А коли Чапін повісився в Коннектикуті, того старого каліку знайшли зі зламанною шиєю.

– Впав зі сходів, – казали вони. Знаєте ж цю стару ментівську маячню.

Довкола наркоти – магія і табу, прокляття й амулети. Я був здатен відшукати свої зв'язки у Мехіко-Сіті за власним радаром. «Не ця, наступна, праворуч... тепер ліворуч. Тепер знову праворуч», – і ось нарешті він, беззубе обличчя старого бабиська та засліплі очі.

Я знаю, цей старий барига ходить довкола, мугикаючи мотивчик, і всі, повз кого він проходить, підхоплюють його. Він настільки сірий, примарний і непізнаваний, що вони його не помічають, а думають, що

то власний мозок підказує їм мелодію. Тож покупцям спадають на думку «Посмішки»⁶ або «Настрій кохати»⁷, або «Кажуть, ми занадто молоді, щоб зупинитись»⁸ чи яка б там не була пісня тієї днини. Іноді можна було побачити близько п'ятдесяти щуроподібних наркоманів, котрі ниють від ломки й біжать за хлопчиком із губною гармонікою, а барига, вмостившись у плетену кріслі, жбурляє лебедям хліб: старому жирному трансвеститу, котрий через Східні П'ятдесяті волочить за собою афганського гончака, старому пияку, який сщить на «Ель Пошто», радикальному єврейському студенту, що роздає листівки на Вашингтон-сквер, садівнику, котрий підрізає гілки дерев, дезінсектору, фрукту-рекламнику у «Недікс», де той звук звертатися до касира на ім'я. Світова мережа наркоманів – всі ті, хто кутаються у мебльованих кімнатах, трусячись у ранковій ломці, мережа, налаштована на акорд прогіркої кінчі. (Підстаркуваті Зломщики всмоктують чорний дим у комірчинах китайських пралень, а Меланхолійна Краля загинається від передозу часом або від ломової нестачі повітря). У Ємені, Парижі, Нью-Орлеані, Мехіко-Сіті та Стамбулі – здригаючись від ударів гідравлічних молотів та ковшів екскаваторів, вони викрикують одне одному наркоманські прокляття, яких нікому з нас не доводилося й чути, їхній барига висовується з вікна парового котка, а я занурюю голову у відро з дьог-

⁶ *Smiles* – композиція Лі С. Робертса.

⁷ *I'm in the Mood for Love* – популярна пісня Джиммі МакГага.

⁸ *They Say We're Too Young To Go Steady* – пісня джазмена Джона Колтрейна.

тем. (Примітка: Стамбул переривають і перебудовують, особливо занедбані наркоманські квартали. У Стамбулі більше героїнових наркоманів, ніж у Нью-Йорку). Живі й мертві, у ломці чи у відкидоні, ті, що підсіли, або ті, що зіскочили, або ж ті, що підсіли знову, приходять вони на промінь наркоти, а барига жує чоп-с'ю на Долорес-стрит у Мехіко-Сіті, вмочуючи свій фунтовий кекс у питво в кафе самообслуговування, зігнаний із пішохідної зони гавканням зграї Людей. (Примітка: Люди на Нью-Орлеанському жаргоні – наркорейдери).

Старий китаєць набирає в іржаву бляшанку річкової води й змиває єн-покс, твердий і чорний, як зола. (Примітка: Єн-покс – це попіл скуреного опіуму).

Утім, у фараонів моя ложечка і піпетка, і я знаю, що вони перевіряють мої явки – їх веде сліпий підставний, знаний як Віллі Диск. У Віллі круглий, за формою схожий на диск писок, окреслений чорними чутливими й ерективними волосинками. Він засліп від того, що ширявся в очне яблуко, його ніс та піднебіння виїдені від куріння геричу, його тіло – сукупність пошрамованої тканини, твердої та сухої, мов деревина. Своє лайно він тепер може ковтати лише через той писок, що іноді, розхитуючись, викочується вперед на довгій трубці ектоплазми, намацуючи мовчазну частоту наркоти. Він іде моїми слідами крізь усе місто, перевіряючи кімнати, з яких я щойно з'їхав, і в Су-Фолзі фараони наштовхуються лише на пару яких-небудь молодят.

– Годі, Лі! Досить ховатися за страпоном! Ми тебе розкусили, – і тут же відривають чоловікові член.

Тепер Віллі розпалюється, і можна почути його постійне (функціонує він виключно уночі) ниття, відчути

жахливу нестримну потребу цього сліпого писку, який весь час щось шукає. Коли вони готуються увірватися до кімнати, Віллі цілком втрачає контроль, і його пащека прогризає у дверях дірку. Якщо копи не встигнуть спинити його шокером для худоби, він висмокче сік з усіх наркоманів, на яких натрапить.

Як і всі решта, я знав, що на мене натравили Диска. Якщо мої хлопчики-клієнти коли-небудь заявлять у суді: «В обмін на наркоту він примушував нас до усіх можливих сексуальних збочень», – я зможу послати вулиці прощальний поцілунок.

Тож ми затарюємося геричем, купуємо старенький «Студебекер» і вирушаємо на Захід.

Лінчувальник відкосив, удавши шизофреніка:

– Я стояв ззовні свого тіла, намагаючись зупинити повішення примарними пальцями.... Я привид, котрий прагне того ж, чого прагне будь-який привид, – тіла – після Довгих Блукань позбавленими ароматів провулками простору, де життя – це лише безбарвний запах смерті.... Ніхто не може вдихнути і відчутти його крізь рожеві звивини хряща, зв'язаного кришталевими шмарками, лайном часу та чорними кров'яними фільтрами плоті.

Він стояв у затінку видовженої судової зали, його обличчя нагадувало пошматовану кіноплівку, подерте сотнями відчуттів спраги й голоду личинкових органів, що ворушилися всередині чутливої ектоплазмової плоті його наркотичної залежності (перед першим слуханням він впродовж десяти днів сидів на метамфетаминах), плоти, яка згасала від першого ж тихенького дотику наркоти.

Я бачив, як це трапилося. Він втратив десять фунтів за десять хвилин, стоячи зі шприцом в одній руці й притримуючи штани іншою, його зречена плоть палала в холодному жовтому ореолі, це відбувалося у номері нью-йоркського готелю... завалений коробками з-під цукерок нічний столик, гори недопалків у трьох попільничках, мереживо безсонних ночей, раптових потреб у їжі наркомана під час зав'язки, котрий пестить свою дитинну плоть....

У Федеральному Суді Лінчувальника звинуватили у самосуді, й він вшився до Федеральної Божевільні, яку створили спеціально для того, щоб тримати там привидів: точний прозаїчний набір об'єктів... умивальник... двері... унітаз... грати... ось вони... ось і все... всі лінії чітко окреслені ... поза цим немає нічого... Тупик... І такий же Тупик у виразах облич, які його оточували....

Фізичні зміни, спершу повільні, невдовзі дійшли до того, що його квола тканина почала облущуватися з нього чорними шматками, він втрачав риси людської подоби.... Під час перебування у цілковитій темряві його рот і очі перетворилися на єдиний орган, який вистрибував уперед, кусався прозорими зубами... але жоден орган не залишався незмінним, як не залишалися незмінними його функція та місце... скрізь виростали статеві органи... прямі кишки розкривалися, випорожнювалися і закривалися... весь організм за долю секунди змінював колір і розташування своїх частин....

З огляду на його, як він їх називає, напади, із Селюком на людях – суцільний клопіт. На нього напав